

MONITOR WIETNAMSKI

LUTY 2018

„Monitor Wietnamski” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w Wietnamie, ze szczególnym uwzględnieniem relacji z państwami Półwyspu Indochińskiego oraz krajami Europy Środkowej i Wschodniej
Materiał opracował dr Michał Zaręba – analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR

WIETNAMSKI

LUTY 2018

I. WYDARZENIA SZCZEBLA CENTRALNEGO

3 lutego: rocznica utworzenia Komunistycznej Partii Wietnamu. Dokładnie 88 lat temu powstała dzierżąca władzę w kraju KPW. Powołana po rozpadzie Komunistycznej Partii Indochin w 1930 roku funkcjonowała do czasu zjednoczenia pod nazwą Partia Pracujących Wietnamu. Gratulacje dla przywódców z okazji rocznicy założenia KPW przekazali polityczni liderzy Laosu i Kambodży.

3 lutego: Wietnam zacieśnia współpracę z dwoma stanami USA. Ambasador Phạm Quang Vinh odwiedził Florydę i Arkansas w celu nawiązania kontaktów handlowych i inwestycyjnych. Na Florydzie Ambasador spotkał się z kongresmenem Tedem Yoho, zajmującym się sprawami azjatyckimi w Izbie Reprezentantów oraz odwiedził liczne instytucje badawcze i biznesowe. W Arkansas Vinh został przyjęty przez gubernatora tego stanu Asę Hutchinsona, którego zaprosił do odwiedzenia Wietnamu. Ambasador wizytował również siedziby firm Murphy Oil Corporation i pierwszej na rynku Arkansas wietnamskiej spółki Vinh Long Arkansas Ltd Company.

4 lutego: wspólna kontrola na przejściach granicznych między Chinami a Wietnamem. Posiadające granicę długości 1280 km państwa omawiały projekt „Dwa kraje, jedna inspekcja” od kilku lat. Pierwsze wspólne przejścia mają zostać uruchomione już w maju na granicy Wietnamu z Regionem Autonomicznym Guangxi – Zhuang.

UROCZYSTE OBCHODY ŚWIĘTA TẾT W WIETNAMIE

TÉT jest najważniejszym świętem w Socjalistycznej Republice Wietnamu. Podczas tygodnia wolnego od pracy Wietnamczycy hucznie świętowali nadejście Nowego Roku Lunarnego

4 – 6 lutego: szef resortu spraw zagranicznych i wiceminister obrony Wietnamu na spotkaniach ministerialnych ASEAN w Singapurze. Phạm Bình Minh dyskutował z liderami MSZ pozostałych państw Stowarzyszenia przede wszystkim o wdrożeniu postanowień szczytu w Manili i priorytetach ASEAN na najbliższy rok. Korzystając z okazji Minh spotkał się również ze swoim singapurskim odpowiednikiem Vivianem Balakrishnanem. Ministrowie rozmawiali głównie o promocji inwestycji w Wietnamie zwłaszcza w sektorze wysokich technologii i możliwościach zwiększenia eksportu wietnamskich produktów rolnych do Singapuru. W tych dniach doszło również do spotkań między przedstawicielami ministerstw obrony. Poruszano głównie temat wspólnych patroli na wodach morskich, walki z terrorystami oraz sytuacji na Morzu Południowochińskim. Przy okazji spotkań w ramach ASEAN doszło również do nieformalnych rozmów z ministrem obrony Chin Changiem Wanquanem.

6 lutego: Wietnam przeznaczy 15,4 mld USD na rozwój lotnictwa cywilnego. Ministerstwo Transportu zapowiedziało, że chce ugruntować pozycję kraju jako jednego z liderów państw ASEAN, jeśli chodzi o ruch lotniczy. Wietnamscy eksperci zapowiadają, że do 2030 roku w kraju ma funkcjonować 28 lotnisk, które będą obsługiwały ok. 320 mln pasażerów rocznie.

6 – 12 lutego: chiński Ambasador zakończył misję dyplomatyczną. Hong Xiaoyong przedstawiciel Chińskiej Republiki Ludowej w Hanoi odszedł z funkcji szefa placówki ChRL w Wietnamie. Ambasador na zakończenie swojej misji został przyjęty przez kluczowych polityków wietnamskich takich jak prezydent Trần Đại Quang, minister obrony Ngô Xuân Lịch, przewodnicząca Zgromadzenia Narodowego Nguyễn Thị Kim Ngân czy sekretarz generalny KPW Nguyễn Phú Trọng. Ambasadorowi Hongowi podziękowano za wkład w rozwój stosunków wietnamsko-chińskich, za co został uhonorowany Orderem Przyjaźni.

6 – 7 lutego: minister handlu zagranicznego i współpracy na rzecz rozwoju Holandii z wizytą w Wietnamie. Pierwszego dnia pobytu Sigrid Kaag została przyjęta przez premiera Nguyễn Xuân Phúca, z którym rozmawiała o zacieśnieniu współpracy gospodarczej i zwiększeniu inwestycji. Kaag towarzyszyła również liczna delegacja przedsiębiorców z Holandii, którzy poszukiwali nowych możliwości biznesowych Wietnamie. Wizyta minister rządu w Hadze była również związana z próbami pogłębienia współpracy między wietnamskim miastem Ho Chi Minh a Rotterdamem. Z tego też względu kolejny dzień pobytu Kaag spędziła na rozmowach z Nguyễn Thiệu Nhânem sekretarzem Komitetu Partii w dawnym Sajgonie, z którym dzieliła się doświadczeniami w kwestii zarządzania terenami położonymi poniżej poziomu morza.

8 lutego: Wietnam oskarżany o pomoc Korei Północnej w omijaniu zakazu handlu węglem. Jak donosi *Asia Times* statki handlowe przybywają z północnej

części Półwyspu Koreańskiego do portu Cẩm Phả, skąd surowiec jest reeksportowany przy łamaniu przepisów ONZ. Oskarżenia w kierunku Wietnamu płyną coraz częściej, od kiedy Chiny wstrzymały import węgla z Korei Północnej w lutym zeszłego roku.

9 lutego: Australia wsparła wietnamskie projekty infrastrukturalne. Ministerstwo Transportu w Canberze przeznaczyło ok. 24 mln USD w ramach nowouruchomionego programu pomocy rozwojowej. Aus4Transport będzie trwał do 2022 roku, a fundusze zostaną przeznaczone w każdej fazie projektów, od planowania po konstrukcję.

13 lutego: prezydent Wietnamu spotkał się z dyrektorem wietnamskiego oddziału Tata Sons. Indronil Sengupta przedstawiciel jednej z największych indyjskich firm rozmawiał z prezydentem Trần Đại Quangiem o inwestycjach w Wietnamie. Dyskutowano o budowie elektrowni cieplnej Long Phú 2 w Delcie Mekongu oraz zaangażowaniu kapitału rządu 70 mln USD w urządzenia poprawiające produkcję kawy w prowincji Bình Dương. Spotkanie miało miejsce przed planowaną na początek marca wizytą Quanga w Indiach i organizacją Wietnamsko-Indyjskiego Forum Biznesowego.

14 lutego: Trần Đại Quang odbył rozmowę telefoniczną z Donaldem Trumpem. Prezydent Stanów Zjednoczonych podziękował za miłe przyjęcie w listopadzie podczas szczytu APEC. Zapewnił również o chęci kontynuowania współpracy przy remediacji dioksyn w okolicach lotniska Biên Hòa na południu Wietnamu, których obecność jest konsekwencją użycia broni chemicznej podczas wojny w Indochinach przez wojska USA.

14 – 20 lutego: uroczyste obchody święta Tết. Nowy Rok Księżycowy jest najważniejszym świętem w Wietnamie. Korzystając z tygodnia wolnego od pracy Wietnamczycy hucznie świętowali spędzając wolny czas z rodziną. Zgodnie z tradycją ulice Wietnamu były przyozdobione kolorowymi lampkami, przed domami ustawiano drzewka kumkwat, a mieszkania przyozdabiano gałązkami kwitnącej brzoskwini.

19 lutego: Wietnamczyk na czele Grupy Ambasadorów Frankofońskich. W Bernie dokonano wyboru przewodniczącego organu zrzeszającego dyplomatów państw francuskojęzycznych. Został nim Phạm Hải Bằng, który stoi na czele misji dyplomatycznej swojego kraju w Szwajcarii. Jego kadencja potrwa dwa lata, a jednym z głównych celów będzie organizacja zaplanowanego na marzec Weekendu Frankofońskiego.

21 – 22 lutego: Ambasador Wietnamu w USA z wizytą w stanie Wirginia. Phạm Quang Vinh przybył do Norfolk, by odwiedzić tamtejszą bazę Marynarki Wo-

jennej Stanów Zjednoczonych. Wietnamski Ambasador miał możliwość obejrzenia lotniskowca USS George H. W. Bush, co wiąże się z planowaną na marzec wizytą amerykańskich okrętów tej klasy w bazie Đà Nẵng. Vinh podczas pobytu w Wirginii został również przyjęty przez rektora Old Dominion University.

23 lutego: wiceminister obrony spotkał się z Ambasadorem USA. Gen. Nguyễn Chí Vịnh rozmawiał z Danielem Kritenbrinkiem. Dyskutowano przede wszystkim o usuwaniu zanieczyszczenia dioksynami okolic lotnisk Đà Nẵng i Biên Hòa.

27 lutego: sekretarz generalny Światowej Organizacji Meteorologicznej w Wietnamie. Petteri Taalas spotkał się w Hanoi z wicepremierem Trịnh Đình Dũngiem. Rozmowy dotyczyły udzielenia większego wsparcia ze strony organizacji dla Wietnamu, który często boryka się z klęskami naturalnymi oraz dostępu do światowej bazy danych hydro meteorologicznych i nowoczesnych technologii przewidujących pogodę. Wietnam z uwagi na zachodzące zmiany klimatyczne i podnoszący się poziom mórz jest szczególnie narażony na tzw. powodzie błyskawiczne występujące na nisko położonych terenach.

27 – 28 lutego: dyrektor wykonawcza Międzynarodowego Centrum Handlu z wizytą w Hanoi. Arancha González stojąca na czele agencji mającej mandat Światowej Organizacji Handlu i Konferencji NZ ds. Handlu i Rozwoju spotkała się w Wietnamie z wicepremierem i ministrem spraw zagranicznych Minhem. Wizyta dyrektor była związana z chęcią głębszego poznania potrzeb wietnamskiego rynku i sposobu funkcjonowania małych i średnich przedsiębiorstw. Podczas spotkania rozmawiano przede wszystkim o poparciu dla szybkiego podpisania i wdrożenia Umowy o wolnym handlu między Wietnamem a UE i jej ewentualnych konsekwencjach dla rynków europejskich i azjatyckich.

II. RELACJE INDOCHIŃSKIE

4 – 6 lutego: premier Wietnamu z wizytą w Laosie. Nguyễn Xuân Phúc przybył do Wientian na 40. Spotkanie Komitetu Międzyrządowego. Pierwszego dnia pobytu Phúc wraz z premierem Laosu Thonglounem Sisoulithem wziął udział w ceremonii otwarcia centrum szkoleniowego firmy Star Telecom Group (joint-venture Lao Asia Telecom oraz Viettel Group). Jest ono symbolem współpracy między oboma krajami, gdyż na jego budowę Wietnam przeznaczył ok. 45 mln USD ze środków Ministerstwa Nauki i Technologii. Drugiego dnia odbyło się Spotkanie Komitetu Międzyrządowego, któremu współprzewodniczyli premierzy Laosu i Wietnamu. W efekcie rozmów podpisano 12 umów o współpracy między ministerstwami i departamentami w zakresie handlu, inwestycji, edukacji czy energetyki. Ministerstwo Przemysłu i Handlu Wietnamu sygnowało umowę z Minister-

stwem Energetyki i Górnictwa Laosu, podobnie jak wietnamskie Ministerstwo Zasobów Naturalnych i Środowiska odnośnie do utworzenia mapy geologicznej regionu Borikhamxay-Xaysomboun. Podpisano również porozumienie o budowie lotniska w strefie ekonomicznej Vŭng Áng i szkoły w laotańskiej prowincji Houaphan. Electricity of Vietnam negocjowała z firmą Lanxang co do sprzedaży elektryczności z elektrowni termalnych w laotańskiej prowincji Khammouane i spółką Phongsaphavy Group odnośnie zakupu energii z hydroelektrowni. Natomiast PetroVietnam Power Corporation oraz Lao PT parafowały umowę o realizacji projektów hydroenergetycznych w okolicach Luang Prabang. Premier Wietnamu zakończył wizytę w Laosie spotkaniami z prezydentem i sekretarzem generalnym Laotańskiej Partii Ludowo-Rewolucyjnej Bounnhangiem Vorachithem oraz przewodniczącą Zgromadzenia Narodowego Pany Yathotou.

6 lutego: Zgromadzenie Narodowe Wietnamu przekazało sprzęt Senatowi Kambodży. Komputery i kopiarki o łącznej wartości ponad 140 tys. USD będą używane przez polityków od następnej kadencji wyższej izby parlamentu. Przewodniczący Senatu Say Chhum otrzymał tę informację z rąk wietnamskiego Ambasadora w Kambodży Vŭ Quang Minha podczas spotkania w Phnom Penh.

22 lutego: Wietnam zacieśnia współpracę wojskową z Tajlandią. Podczas rozmów wicepremiera i ministra obrony Prawita Wongsuwana z Ambasadorem Wietnamu w Bangkoku Nguyễn Hải Bằngiem padły deklaracje prowadzenia wspólnych działań w kwestiach obronności. Minister Wongsuwan zapewnił również o obecności premiera Tajlandii na marcowym szczycie państw Wielkiego Subregionu Mekongu i gotowości w przygotowaniach do IV Wietnamsko-Tajskiego Wspólnego Spotkania Gabinetów.

III. WIETNAM I EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA

4 lutego: rocznica nawiązania stosunków dyplomatycznych między Warszawą a Hanoi. 68 lat temu Polska uznała rząd Socjalistycznej (ówczesnie Demokratycznej) Republiki Wietnamu za legalne władze w tym kraju. Warszawa była jednym z pierwszych państw Europy, które nawiązało kontakty dyplomatyczne z tym nowym na mapie świata krajem proklamowanym we wrześniu 1945 roku.

6 lutego: spotkanie dotyczące tłumaczenia polskiej literatury na język wietnamski. Do Ambasady Polski w Hanoi przybyli licznie poeci, tłumacze, przedstawiciele wydawnictw oraz dziennikarze. Okazją do spotkania było wydanie w języku wietnamskim dzieła wybitnego polskiego reportażysty Ryszarda Kapuścińskiego. „Cesarz” został przetłumaczony przez profesora Uniwersytetu Adama Mickiewicza Nguyễn Chí Thuậta, który jest również autorem przekładu „Lalki” Bolesława Prusa.

16 lutego: Ambasador Wietnamu na Ukrainie spotkał się z merem Kijowa.

Nguyễn Anh Tuấn dyskutował z Witalijem Kliczko o współpracy między Hanoi a stolicą Ukrainy. Ambasador poprosił również o wsparcie dla wietnamskich inwestycji takich jak Międzynarodowe Centrum Promocji Handlu „Tęczą” oraz 251. szkoły średniej noszącej imię Ho Chi Minha. Kliczko otrzymał także zaproszenie z rąk Tuána do odwiedzenia Wietnamu.

KOMENTARZ

1. 50 lat temu świętu Tết towarzyszyły zupełnie inne nastroje niż podczas tegorocznych obchodów. Ofensywa przeprowadzona przez Armię Północnego Wietnamu i partyzantów Vietcongu, trwająca od 30 stycznia do 25 lutego 1968 roku, zmieniła losy wojny na Półwyspie Indochińskim. Mimo militarnego zwycięstwa wojsk amerykańskich przyczyniła się ona do wycofania poparcia opinii publicznej dla obecności żołnierzy USA w Wietnamie, a w konsekwencji do ich wycofania z Indochin w 1975 roku. Dopiero po ponad 20 latach przywrócono oficjalne kontakty dyplomatyczne między Hanoi a Waszyngtonem, które wchodzą obecnie w zupełnie inny etap. Aktualnie trwają przygotowania do przyjęcia w porcie Đà Nẵng, gdzie wylądowały pierwsze amerykańskie oddziały w latach 60., lotniskowca USS Carl Vinson. Wizyta ma oczywiście charakter symboliczny, ale w sposób znaczący wskazuje na chęć zacieśniania relacji obronnych z Wietnamem. W drugiej połowie lutego Ambasador Wietnamu w USA Phạm Quang Vinh podczas pobytu w stanie Wirginia odwiedził bazę Marynarki Wojennej i wizytował inny okręt tej klasy, co również miało obrazować wzrost zaufania Stanów Zjednoczonych do wietnamskiego partnera. Przybycie lotniskowca jest również związane z chęcią zaznaczenia obecności militarnej USA w regionie w kontekście sytuacji na Półwyspie Koreańskim i sporu na wodach Morza Południowochińskiego toczącego się między Chinami a częścią państw Azji Południowo-Wschodniej. Z tego też względu USS Carl Vinson zacumuje także w porcie na Filipinach. Amerykański lotniskowiec będzie obecny na wietnamskich wodach pierwszy raz od zakończenia wojny indochińskiej. Jest to kolejny dowód na udany proces normalizacji stosunków między Waszyngtonem a Hanoi oraz wyraźny sygnał, iż mimo wątpliwości, co do azjatyckiej polityki administracji Donalda Trumpa, Stany Zjednoczone nie zamierzają pozostawiać wolnej przestrzeni Chinom na wodach Azji i Pacyfiku.

2. Obchodząca 88. rocznicę swojego istnienia Komunistyczna Partia Wietnamu znajduje się w decydującym momencie, jeśli chodzi o kształtowanie się przywództwa w KPW. Po XII Zjeździe Nguyễn Phú Trọng wygrał rywalizację o władzę w partii z ówczesnym premierem Nguyễn Tấn Dũngiem, który postrzegany był jako polityk bardziej chętny wprowadzeniu reform, charyzmatyczny, odnajdujący się

w rozmowach ze światowymi liderami, stanowczy wobec Chin, choć nie podejmujący walki z korupcją i pozostający w bliskich kontaktach ze światem wielkiego, wietnamskiego biznesu. Obecny sekretarz generalny, uznawany przez niektórych ekspertów za polityka prochińskiego, konserwatywnego i ostrożnego w kwestii wprowadzenia reform ma jednak opinię uczciwego i wolnego od korupcji lidera. Mimo zarzutów o prowadzenie łagodniejszej polityki wobec Pekinu to on złożył historyczną wizytę w Stanach Zjednoczonych i usilnie dąży do ratyfikacji Umowy o wolnym handlu z Unią Europejską i powołania Partnerstwa Transpacyficznego. W czasie dwóch lat jego drugiej kadencji na stanowisku sekretarza generalnego KPW rozpoczęto również kampanię antykorupcyjną, która nie ominęła partyjnych liderów. Już w maju zeszłego roku z Politbiura wydano Đinh La Thănga, jednego z najlepiej zapowiadających się polityków młodego pokolenia, którego ostatecznie w grudniu skazano na 13 lat więzienia. Kary za łamanie regulaminu partyjnego, nadużycia władzy czy korupcję dotknęły wielu innych przedstawicieli aparatu KPW nawet tych odesłanych na emeryturę. Choć tej polityce towarzyszy również wzrost aresztowań aktywistów i kar za dezinformację, wiele osób dostrzega pozytywny wpływ tych działań na funkcjonowanie administracji publicznej. Wietnamski model przywództwa oparty na konsensusie (podział stanowisk na sekretarza generalnego KPW, premiera i prezydenta) oraz większy stopień demokracji wewnątrzpartyjnej sprawiają, że Wietnam bywa postrzegany za kraj większych swobód niż Chiny. Dotychczasowe działania takie jak kampania antykorupcyjna, która przyniosła osłabienie konkurentów do władzy, czy chęć połączenia funkcji sekretarza Komitetu Partii i przewodniczącego Komitetu Ludowego na szczeblach lokalnych wskazują jednak, że kolejnym krokiem może być scalanie na zwór chiński dwóch istotnych stanowisk na szczeblu krajowym, czyli funkcji sekretarza generalnego KPW i prezydenta Wietnamu. Choć Trọng w chwili zakończenia kadencji na funkcji szefa partii będzie miał 77 lat i wątpliwym jest, aby dalej zasiadał na tym stanowisku zakładając nawet zmianę prawodawstwa, to może utworować drogę kolejnemu przywódcy KPW, którego mandat będzie zdecydowanie silniejszy i umożliwi wprowadzenie reform w kraju.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

